

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/116/2023
Identifikačné číslo spisu: 1219205121
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1219205121.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Hlavné mesto Slovenskej republiky, Bratislava, Primaciálne námestie č. 1, IČO: 00603481, zastúpeného Mestskou časťou Bratislava - Ružinov, Bratislava, Mierová č. 21, IČO: 00603155, proti žalovanému 1/ S. A., narodenom XX. D. XXXX, U., J. č. XX, a žalovanej 2/ X. M., narodenej XX. H. XXXX, U., J. č. XX, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Ivanou Igazovou, Bratislava, Mýtna 11, o vypratanie bytu, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B2-18C/60/2019, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2023 č. k. 15Co/9/2022-231, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. júna 2021 č. k. 18C/60/2019-171 uložil žalovanej 2/ povinnosť vypratať a odovzdať žalobcovi byt č. X nachádzajúci sa na 1. poschodí vo vchode J. č. XX v U. v bytovom dome súpisné č. XXX, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Q., obec U. - mestská časť N., okres U., vedenom na úrade U. - katastrálnom odbore (ďalej len „byt“), a to v lehote 30 dní po tom, čo jej žalobca zabezpečí náhradné ubytovanie (výrok I.), žalovanému 1/ uložil povinnosť vypratať byt bez povinnosti žalobcu zabezpečiť bytovú náhradu (výrok II.), a žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom bytu, a uzavretím manželstva medzi žalovanými 1/ a 2/ vznikol spoločný nájom bytu v zmysle § 704 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), ktorý by nezanikol ani rozvodom manželstva v zmysle § 705 ods. 1 OZ, avšak v prejednávanej príhode došlo k zániku výpovedou ešte pred rozvodom. Rovnako mal súd prvej inštancie za preukázané riadne doručenie výpovede z nájmu bytu z dôvodu meškania s platením nájmu a úhrad za plnenia poskytované s užívaním bytu.

1.2. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení poukázal na to, že si žalovaní mali v zmysle § 711 ods. 6 OZ uplatniť neplatnosť výpovede na súde, čo však neurobili, preto by sa súd prvej inštancie ani nemal zaoberať ich námietkami o neplatnosti výpovede. Napriek uvedenému súd prvej inštancie skonštatoval, že výpoveď z nájmu bytu je platná. Žalovaní v čase dania výpovede hrubým spôsobom porušovali svoje povinnosti keď dvadsať rokov neplatili nájom a úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu. Aj v prípade, ak by boli v hmotnej núdzi tak, ako to počas konania síce namietali ale nepreukázali, hmotná núdza žalovaných by nespôsobilá neplatnosť výpovede, len predĺženie lehoty v zmysle § 710 ods. 4 OZ. Rovnako podľa súdu prvej inštancie nemožno za dôvod pre neplatnosť výpovede považovať ani žalovanou 2/ namietané nezrovnalosti v identifikácii predmetného bytu, keďže predmetný byt bol vo výpovedi identifikovaný nezmeniteľným spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti.

1.3. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že námietku o odmietaní žalobcu komunikovať so žalovanou 2/ ohľadom nedoplatku a platobných údajoch považuje za účelovú. Žalovaná 2/ bývala v byte dlhé roky so žalovaným 1/. V zmysle § 701 ods. 1 a ods. 2 OZ bola žalovaná 2/ povinná platiť nájomné a úhrady. Žalobcovi nevznikla žiadna povinnosť žalovanej 2/ zasielať opätovne platobné údaje, ktoré mal k dispozícii žalovaný 1/, pričom v konaní žalovaná 2/ žiadnym spôsobom nevysvetlila, prečo si tieto platobné údaje od žalovaného 1/ nevyžiadala. Bolo povinnosťou žalovaných, aby žalobcovi oznámili zvýšenie počtu osôb v byte, a nedodržanie tejto povinnosti nemôže byť na ťarchu žalobcovi. Súd prvej inštancie rovnako poukázal na to, že žalovanej 2/ bola z Prvej ružinovskej spoločnosti, a. s. daná sumárna analýza platieb so všetkými potrebnými údajmi, a na adresu predmetného bytu boli každoročne zasielané ročné vyúčtovania služieb. Žalovaná 2/ v konaní preukázala len žiadosť o zápis do zoznamu nájomcov a informáciu o záväzkoch s tým spojených v čase, keď už bola niekoľko mesiacov daná výpoveď z nájmu bytu. Uplynutím výpovednej lehoty 30. júna 2016 tak došlo k zániku nájmu predmetného bytu, a od tohto okamihu žalovaní užívali byt bez právneho dôvodu. Aj napriek tomu, že sa žalovaní domáhali premlčania práva žalobcu, súd prvej inštancie uviedol, že vlastnícke právo sa v zmysle § 100 ods. 2 OZ nepremlčuje, a vlastník sa môže domáhať vypratania kedykoľvek, aj po niekoľkých rokoch.

1.4. Keďže sa medzičasom žalovaná 2/ stala starobnou dôchodkyňou preukázala, že je v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov a nevlastní žiaden iný majetok a nemá žiaden iný príjem, v zmysle § 712a ods. 3 v spojení s § 712 ods. 3 OZ jej vznikol nárok na poskytnutie náhradného ubytovania. Súd prvej inštancie mal ďalej za to, že aj napriek tomu, že žalovaný 1/ opustil spoločnú domácnosť, neznamená to, že predmetný byt vypratal. Podľa súdu prvej inštancie môže žalovaný 1/ disponovať stále kľúčmi od bytu, resp. žalovaná 2/ mu môže umožniť opätovné užívanie bytu. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti zohľadnil aj to, že žalovaný 1/ popieral žalobu a bránil sa vyprataniu bytu.

1.5. Nad rámec uvedeného súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávacom prípade nevzhliadol žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré poukazovala žalovaná 2/. Podľa súdu ide o špekulatívne konanie zo strany žalovanej 2/, aby mohla v predmetnom byte bývať čo najdlhšie zadarmo, pričom je zrejmé, že astronomický dlh vo výške 29.475,20 eura nikdy nezaplatí, keďže je poberateľkou starobného dôchodku, a teda nie je predpoklad nárastu jej príjmov či majetku. Rovnako súd prvej inštancie poukázal aj na to, že žalovaní sústavne a dlhodobo porušovali vlastnícke právo žalobcu tým, že užívali byt vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu, pričom za toto bezdôvodné užívanie neplatili ani len najmenšiu odplatu. Takéto konanie súd považoval za rozporné s dobrými mravmi, ktoré nemôže požívať právnú ochranu.

1.6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 v spojení s 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalobcovi priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. januára 2023 č. k. 15Co/9/2022-231 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., výrok III. zmenil tak, že žalobcovi priznal voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, a žalobcovi priznal voči žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení skonštatoval, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa plne stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že je žalovaná 2/ povinná vypratať byt. Nebolo podľa odvolacieho súdu možné súhlasiť s námietkou žalovanej 2/, že sa súd prvej inštancie

nevysporiadal s jej argumentáciou a námietkami, keď súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie za účelom preukázania splnenia podmienok pre vypratanie predmetného bytu. Sama žalovaná 2/ nepoprela, že sú na byte nedoplatky za nájom. Rovnako podľa odvolacieho súdu nebolo možné súhlasiť ani s námietkou žalovanej 2/, že jej žalobca napriek jej snahe dlhodobo a sústavne odmietal poskytnúť akékoľvek informácie, platobné výmery a dokumenty ohľadom nájomného vzťahu, pretože súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dostatočne vysvetlil, z akého dôvodu uvedené argumenty považoval za nedôvodné, s čím sa odvolací súd aj v plnom rozsahu stotožnil. Nad rámec uvedeného odvolací súd dodal, že z e-mailu R. M. zo dňa 04. februára 2021 vyplýva, že žalovaná 2/ dňa 21. októbra 2013 prišla do Prvej ružinovskej spoločnosti a. s. riešiť nedoplatok a sľúbila, že dlžnú čiastku uhradí, na základe čoho jej bola daná sumárna analýza so všetkými údajmi. Z uvedeného je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že žalovaná 2/ mala už od roku 2013 potrebné informácie týkajúce sa bytu a mohla sa na úhrade nedoplatku dohodnúť napr. formou splátkového kalendára, čo tak neurobila, pričom v tom čase ešte pracovala.

2.2. Odvolací súd nesúhlasil ani s argumentáciou žalovanej 2/, že sa súd prvej inštancie nedostatočne zaoberal jej námietkou, že treba brať vo vzťahu k nej ohľad na okolnosti hodné osobitného zreteľa a jej osobné pomery. Podľa odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie s týmito tvrdeniami vysporiadal, a na základe vykonaného dokazovania správne dospel k záveru, že obaja žalovaní dlhodobo a sústavne porušujú vlastnícke právo žalobcu niekoľko rokov bez toho, aby si plnili svoje povinnosti za užívanie bytu. Odvolací súd má za to, že aj napriek tomu, že žalovaná 2/ na pojednávaní konanom dňa 03. decembra 2020 uviedla, že je na starobnom dôchodku a v hmotnej núdzi, hoci dávku v hmotnej núdzi nepoberala, uvedené neznamená, že si žalovaná 2/ nemá plniť svoje povinnosti vyplývajúce jej z nájmu bytu. Odvolací súd uviedol, že ak sa žalovaná 2/ dostala do nepriaznivej finančnej situácie, mohla o tom informovať prenajímateľa, resp. správcu a dohodnúť sa na platbách nájomného, ako aj na splátkovom kalendári. Žalovaná 2/ však aj napriek tomu, že v roku 2013 prisľúbila nedoplatok zaplatiť tak neurobila, a ani počas celého súdneho konania neprejavila žiaden záujem dlh za nájom zaplatiť. Žalovaná 2/ mala podľa odvolacieho súdu dostatok času na to, aby vzniknutú situáciu vyriešila, pričom si musela byť vedomá, že v prípade, ak si svoje povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu nesplní, bude to mať za následok výpoveď nájmu a vypratanie.

2.3. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalovanej 2/, že v jej prípade s ohľadom na všetky okolnosti má od žalobcu nárok na bytovú náhradu. Odvolací súd sa ohľadom uvedenej námietky stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie a uviedol, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie §712a OZ, nakoľko žalovanej 2/ skončil nájomný pomer v zmysle § 711 ods. 1 písm. d) OZ, keďže nezaplatila nájomné za čas dlhší ako tri mesiace, pričom podmienky uvedené v ustanovení § 712a ods. 4 OZ u žalovanej 2/ splnené neboli. Odvolací súd poukázal na to, že v danom prípade ide zo strany žalovanej 2/ k hrubému porušeniu povinnosti vyplývajúcich z nájomného pomeru, keď niekoľko rokov (20. rokov) spolu so žalovaným 1/ neplatili nájomné, v dôsledku čoho im vznikol nedoplatok bezmála vo výške 30.000 eur, pričom ani počas konania žalovaná 2/ nepreukázala, že by mala snahu tento nedoplatok vyrovnáť.

2.4. Žalovaná 2/ podala odvolanie aj voči výroku III. o náhrade trov konania, v tejto časti svoje odvolanie podľa odvolacieho súdu vôbec neodôvodnila. Aj napriek tomu, že je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. tak, že žalobcovi priznal voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti oboch žalovaných nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu z dôvodu, že súd prvej inštancie síce správne aplikoval § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a ods. 2 CSP, ale bez určenia, v akom rozsahu je každý zo žalovaných povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania, keď na strane žalovaných ide o nerozlučné spoločenstvo.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi voči žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaná 2/ (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Nesprávne právne posúdenie nastalo podľa dovolateľky vo vyriešení právnej otázky odvolacím súdom, pokiaľ ide o správnu aplikáciu § 711 ods. 1 písm. d), a § 711 ods. 4 a ods. 5 OZ. V konaní bolo podľa žalovanej 2/ preukázané, že je dôchodkyňou a osobou v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov. Dovolateľka v dovolaní poukázala na to, že počas

konania tvrdila, že sa viackrát osobne i prostredníctvom právnej zástupkyne na úrade žalobcu ako i písomne bezúspešne domáhala svojich práv nájomcu, doriešenia jej právneho postavenia ako aj možnosti splnenia si úhradových povinností. Rovnako opakovane uviedla, že s ňou nebolo zo strany žalobcu vôbec komunikované a žiadne písomnosti ohľadom zmeny a zániku nájomného, ako ani platobné výmery jej neboli doručované. Žalobca sa podľa dovolateľky s ňou odmietal baviť z dôvodu, že nebola vedená ako nájomníčka. Túto argumentáciu žalovanej 2/ podľa nej ako súd prvej inštancie tak odvolací súd nevyhodnotil správne v kontexte na daný stav aplikovateľných ustanovení Občianskeho zákonníka. V prípade, ak žalovaná 2/ nebola vedená ako nájomca a žalobca žalovanú 2/ ako nájomcu bytu odmietal zapísať, zaplatením dlhu by prišla do extrémnej právnej neistoty ohľadom toho, či by ju takáto úhrada dlhu vedeného na meno bývalého manžela (žalovaný 1/) uchránila pred nutnosťou opustiť byt. Podľa dovolateľky súdy nižšej inštancie nevzali do úvahy skutočnosť, že sa žalovaný 1/ a žalovaná 2/ rozviedli v roku 2016 a žalovaný 1/ so žalovanou 2/ dlhodobo nekomunikoval, a táto sa nemala ako o dlhoch dozvedieť. Dovolateľka má na základe uvedeného za to, že súdy nižšej inštancie vec nedostatočne a nesprávne posúdili, keď právnou normu - najmä § 711 ods. 1 písm. a) OZ a § 711 ods. 4 a ods. 5 OZ nesprávne aplikovali na daný skutkový stav, keď nevzali do úvahy, že išlo o osobu v hmotnej núdzi, ktorú by uhradenie alebo dohoda chránila od výpovede, čo však nebolo možné, nakoľko ju žalobca neuviedol ako nájomcu do evidencie, resp. nájomnej zmluvy. Podľa žalovanej 2/ tak práve žalobca znemožnil splnenie jej povinnosti, keď bez jeho súčinnosti nebolo možné pristúpiť k úhrade dlhu, pričom tieto skutočnosti podľa dovolateľky súd prvej inštancie ako ani odvolací súd nevzali do úvahy. Žalovaná 2/ navrhla, aby dovolací súd obe rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V závere svojho dovolania tiež navrhla aby dovolací súd zároveň pred prejednaním veci rozhodol s poukazom na § 444 CSP tak, že odloží vykonateľnosť napadnutého rozsudku z dôvodu, že výkonom rozhodnutia by mohol byť zmarený význam a účinok rozhodnutia o dovolaní.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľka vo svojom dovolaní tvrdí skutočnosti, ktorými sa už zaoberali súdy nižšej inštancie a o ktoré sa už dovolateľka opierala v predošlých súdnych konaniach. Vzhľadom na uvedené sa žalobca v tejto časti pridŕžoval svojej doterajšej argumentácie. Ďalej uviedol, že v prípade žalovanej 2/ bola výpoveď doručená dňa 04. marca 2016, a jej doručenie bolo v konaní preukázané. Výpoveď tak bola doručená obom žalovaným (vzhľadom na § 704 ods. 1 OZ) a nadobudla platnosť a účinnosť 30. júna 2016. Počas celej výpovednej lehoty ani jeden zo žalovaných nekontaktovali žalobcu, že sa nachádzali v hmotnej núdzi, ani nepodali žalobu o neplatnosť výpovede. V opačnom prípade by im podľa žalobcu hypoteticky platila ochranná lehota do 31. decembra 2016, avšak k splateniu dlžného nájmu aj tak ani do tohto dátumu neprišlo aj napriek tomu, že platobné výmery boli doručované na adresu bytu, ako aj osobne odovzdané žalovanej 2/ ako to vyplýva z predložených dôkazov. Žalobca ďalej poukázal na § 705 ods. 1 a ods. 3 OZ a uviedol, že sa žalovaní rozviedli až 26. septembra 2016, kedy už bola výpoveď platná a účinná. Podľa žalobcu sa to, či boli žalovaní v hmotnej núdzi alebo nie malo skúmať len v konaní o neplatnosť výpovede, pričom v tomto konaní má otázka hmotnej núdze význam len ohľadom toho, či má žalovaná 2/ právo na určitú formu bytovej náhrady. Podľa názoru žalobcu odvolací súd vyvodil správne právne závery, keďže nájomný vzťah oboch žalovaných zanikol. K námietke žalovanej 2/ o nezapísaní ju do evidencie, resp. jej nájomnej zmluvy žalobca uviedol, že zápis ďalšieho nájomcu do evidenčného listu má len administratívny charakter a poukázal na § 704 ods. 1 OZ. Žalobca je názoru, že nie je spravodlivé požadovať, aby pri dlhu v tak astronomickej výške ešte zapisoval dlžníka ako nájomcu predmetného bytu, keď mal všetky platobné výmery doručené osobne aj poštou. Rovnako podľa žalobcu nie je založené na pravde tvrdenie žalovanej 2/, že súdy neprihliadali na žalovanú 2/ ako na osobu v hmotnej núdzi ako ani tvrdenie, že na zaplatenie dlhu je nutné, aby bola dovolateľka uvedená ako nájomníčka v evidencii či uzatvorenie nájomnej zmluvy, keď žalovaná 2/ mala možnosti uplatnenia svojich práv na súde napr. podaním žaloby o neplatnosť výpovede alebo podaním návrhu na zrušenie práva spoločného nájmu bytu manželmi. V závere svojho vyjadrenia uviedol, že vzhľadom na to, že žalovaná 2/ v podanom dovolaní namietala nie len nesprávne právne posúdenie veci ale aj poskytnutie náhradného ubytovania, je žalobca presvedčený o tom, že na strane žalovanej 2/ nie sú dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré by mal dovolací súd prihliadať. Žalobca preto vyjadril nesúhlas s návrhom na odklad vykonateľnosti z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré podľa neho neboli v návrhu ani špecifikované, nakoľko žalovaná 2/ býva neoprávnene v predmetnom byte už dlhé roky bez platenia nájmu, a využíva právne

prostriedky na oddialenie vykonateľnosti rozhodnutia za účelom naďalej bývať v byte bezplatne. Vzhľadom na uvedené žalobca žiadal dovolací súd aby dovolanie žalovanej 2/ v celom rozsahu zamietol a nevyhovel návrhu dovolateľky v zmysle § 444 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Žalovaná 2/ v rámci podaného dovolania požiadala, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

7. Dovolaťka vyvodzuje prípustnosť ňou podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7.2. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolaťka dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

8. Dovolaťka v podanom dovolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, a to v súvislosti s nesprávnym aplikovaním ustanovenia § 711 ods. 1 písm. d) a ods. 5, a § 710 ods. 4 OZ (pozn. vychádzajúc z obsahu podaného dovolania pravdepodobne nepozornosťou dovolateľky uvedený ako § 711 ods. 4 OZ). Podľa jej názoru nižšie súdy nesprávne posúdili právne normy na dané skutkové okolnosti, keďže žalovaná 2/ by v zmysle uvedených ustanovení bola chránená od výpovede, čo však nebolo možné, kým nebola uvedená ako nájomca v nájomnej zmluve (keďže ochrana pred výpoveďou sa vzťahuje len na osobu v pozícii nájomcu). Podľa žalovanej 2/ jej tým bolo znemožnené dožiadať sa informácii o podlžnosti, a uhradiť dlh v pozícii nájomcu.

9. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

10.1. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a) odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so

zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b) (zároveň) dovolací súd ešte neriešil.

10.2. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

10.3. Vo vzťahu k nemožnosti posúdenia skutkových otázok pri dovolaní podľa § 421 ods. 1 CSP je potrebné poukázať tiež na to, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Najvyšší súd v dovolacom konaní nevykonáva dokazovanie, preto ani nemôže prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch oboch inštancií a v zásade ani posudzovať správnosť z nich vyvođených skutkových zistení (záverov).

11. Najvyšší súd predovšetkým uvádza, že jadro dovolateľskej argumentácie, že odvolací súd a rovnako tak súd prvej inštancie nedostatočne a nesprávne posúdili ňou vymedzené právne normy s ohľadom na dané skutkové okolnosti, nemá charakter právnej, ale skutkovej otázky. K uvedenému sa žiada dodať, že sa o polemiku s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

12. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, či svoje predchádzajúce rozhodnutie. Súd prvej inštancie sa s dovolateľkou namietanými ustanoveniami, ňou tvrdenými skutočnosťami ako aj otázkou zákonného vzniku spoločného nájmu riadne vysporiadal v bodoch 41. až 46., pričom v bodoch 11. a 12. na rozhodnutie súdu prvej inštancie spolu s doplnením právneho názoru odkázal aj odvolací súd. Súdny nižšej inštancie tak jasne vymedzili, že v zmysle § 704 OZ momentom uzatvorenia manželstva vznikol spoločný nájom bytu, pričom v takomto prípade sa nevyžaduje ďalšia právna skutočnosť ako ani deklarovanie vzniku prenajímateľom, čím v zmysle § 701 ods. 1 a 2 OZ vznikla žalovanej 2/ povinnosť platiť nájomné a iné úhrady. Dňa 04. marca 2016 bola žalovanej 2/ preukázateľne doručená výpoveď z nájmu bytu, a to s poukazom na ustanovenie § 711 ods. 1 písm. d) OZ (neplatenie nájomného), ktorá výpoveď z nájmu nebola zo strany žalovaných napadnutá zákonným spôsobom v zmysle § 711 ods. 6 OZ. Rovnako mali súdy nižšej inštancie za riadne preukázané, že dovolateľka mala možnosť informovať sa o platobných údajoch od žalovaného 1/ (pričom v konaní žiadnym spôsobom nevysvetlila, prečo si tieto údaje nevyžiadala), a v prípade, ak by sa aj neinformovala priamo od žalovaného 1/, bola dovolateľke z Prvej ružinovskej spoločnosti, a. s. daná sumárna analýza platieb a na adresu predmetného bytu boli každoročne zasielané ročné vyúčtovania služieb. Odvolací súd v tejto súvislosti explicitne poukázal na skutočnosť, že žalovaná 2/ prišla dňa 21. októbra 2013 k správcovi bytového domu riešiť nedoplatok vo výške 22.338 eur, pričom prisľúbila dlžnú čiastku uhradiť. Dovolací súd preto považuje posúdenie a aplikáciu namietaných právnych noriem súdmi nižšej inštancie za právne konformné a teda správne.

13. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom, ani prieskumu nim vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo prípadne dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak nie k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci (§ 421 ods. 1 CSP). K uvedenému najvyšší súd dodáva, že ak by aj dovolateľka v dovolaní namietala zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP, táto vo vzťahu k nosným dovolacím dôvodom z rozhodnutí nižších súdov nevyplýva.

14. V neposlednom rade dovolací súd dodáva, že sa v rámci dovolacieho konania nemohol zaoberať tými námietkami žalovanej 2/, ktoré neboli predmetom podaného odvolania (princíp subsidiarity) resp. ktoré neboli žalovanými namietané zákonným postupom o neplatnosť výpovede podľa § 711 ods. 6 (prípadne v spojení s § 710 ods. 4) OZ.

15. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie žalovanej 2/ podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.